

PTENSKÝ ZPRAVODAJ

Informační čtvrtletník obecního úřadu

PŘÍLOHA

VÝROČÍ VZNIKU ČESKOSLOVENSKA

K připomenutí historického významu vzniku samostatného československého státu přispělo 10. listopadu 2018 zájmové sdružení Pteníčko vlastní akcí. Na jejím začátku se děti vydaly na cestu za pokladem. Hlavní část programu byla zahájena vzpomínkou na události z doby před sto lety. Poté dospělí s dětmi zasadili nedaleko věže na severozápadním rohu zámecké budovy tři pamětní stromky, lípy. Pod kořeny jednoho z nich bylo jako vzkaz budoucím generacím uloženo pouzdro se zápisem o dnešním Ptení s následujícím textem:

První světová válka, která se rozhořela v roce 1914, byla současníky označována jako Velká válka. Bojovou činnost zahájila armáda Rakousko - Uherska, skutečným iniciátorem války však bylo císařské Německo. Svým pozdním sjednocením se zařadilo mezi nejvýznamnější státy světa s velkou časovou ztrátou. O to víc usilovalo o zisk nových, hlavně mimoevropských, území. Mohlo toho dosáhnout jedině na úkor Velké Británie, Francie a Ruska. Ty se na svou obranu spojily do vojenského společenství známého jako Dohoda. Německý císař si ještě před válkou zajistil podporu Rakousko - Uherska, do kterého tehdy patřily i české země a Slovensko. Počáteční úspěchy německého vojenského bloku, označovaného pak jako Ústřední mocnosti, postupně řídly a válka se začala protahovat. Do rodin vojáků přibývalo úředních oznámení o smrti jejich otců, synů a bratrů na bojištích. Jména obětí války připomínají pomníky padlým snad v každém městě i vesnici. Nesmyslnost války dokresluje informace o hladu, nedostatku základních životních potřeb a neúnosné drahotě v zázemí. Mnozí Češi i Slováci doma i v cizině tak dospěli k poznání, že Rakousko - Uhersko není jejich vlastí. Konečnou podobu národnímu hnutí vtiskl T. G. Masaryk, který již v roce 1915 vyslovil požadavek vzniku samostatného československého státu. Jeho nejbližšími spolupracovníky byli Dr. Edvard Beneš a Milan Rastislav Štefánik. Oni i řada dalších věděli, že svobodu je možné vybojovat jen ve spojení s protivníky Ústředních mocností. Proto usilovali o vznik a bojové nasazení vojenských jednotek sestavených z našich dobrovolníků ve státech Dohody.

Do francouzské armády byli přijímáni jen rodilí Francouzi. Občané jiné národnosti mohli vstupovat pouze do vojenských útvarů určených k zajištění kontroly nad francouzskými zámořskými koloniemi. Šlo o jednotky cizinecké legie. V nich byli od počátku války také vlastenecky smýšlející Češi a Slováci, kteří pak krváceli a umírali spolu s vojáky Dohody na mnoha bojištích. Zasloužili se tak o vznik samostatného Československa. Ve Francii a v Rusku se československé legie utvářely již v roce 1914, v Itálii zasáhli naši legionáři do bojů v roce 1918. Vedle našich krajanů, žijících v cizině, se do československých legií hlásili zběhové z rakouské armády a ti, kdo byli zajati armádami Dohody. Rakousko se snažilo omezit růst legií hned od jejich vzniku. Za informaci o každém dalším legionáři vypsal odměnu rovnající se celoročnímu příjmu jedné rodiny. Legionář, který byl zajat v boji, byl Rakušany oběšen jako vlastizrádce. Před tím mu byla ještě useknuta ruka, kterou přísahal věrnost boji za vznik československého státu. Počet legionářů i přesto nadále rostl a na konci války dosáhl devadesáti tisíc. Jako nejznámější bojiště československých legionářů se do historie zapsal francouzský Arras, ruský Zborov a italské Dos Alto. Tam i v řadě dalších míst naplňovali legionáři Masarykovo heslo: "Nebát se a položit i oběti! Zдарmo a bez přičinění našeho samostatnost nám nedá nikdo."

V dostupných pramenech jsou zaznamenáni i legionáři, u jejichž jména je jako rodiště nebo domovská obec uvedeno Ptení. Většina z nich měla vojenskou specializaci střelec. Podle místa působení byli ptenští legionáři rozděleni takto:

- . Francie - desátník Karel Dokoupil, desátník Karel Kunčik, Julius Vincourek
- . Rusko - Martin Fajstl, Arnošt Hrazdil, Antonín Kučera, Jindřich Porteš, četař Jan Pospíšil, Vincenc Trnečka
- . Itálie - Václav Černušák

Bližší údaje z válečných let Karla Dočkala, dalšího z ptenských legionářů, nejsou známé. Jedním z velitelů ruských legionářů Jindřicha Porteše a Vincence Trnečky byl poručík Stanislav Čeček. Vypracoval hlavní plán útoku památné bitvy u Zborova, ke které došlo 2. července 1917. Po četných bojích se transsibiřskou železnicí se svými spolubojovníky přepravil do Vladivostoku. Tam již jako generálmajor a velitel Dálného východu organizoval návrat legionářů do vlasti. Poslední z nich se podél břehů Asie a Afriky dostali do svobodného Československa počátkem roku 1921. Dne 28. října 2018 prezident republiky ocenil zásluhy divizního generála Stanislava Čečka o vznik státu udělením vojenského Řádu Bílého lva I. třídy in memoriam.

První světová válka skončila 11. listopadu 1918. Německo kapitulovalo a jeho císař uprchl do ciziny, Rakousko - Uhersko se rozpadlo. Samostatný stát Čechů a Slováků tyto události předešel. Vznikl již 28. října 1918 a postupně se propracoval mezi deset nejúspěšnějších zemí světa. Od konce třicátých let prošla naše vlast katastrofickými obdobími, která se střídala s léty nadějí. I přes to, že se v roce 1993 Československo rozdělilo na dva suverénní státy, mají k sobě národy Čechů a Slováků stále stejně blízko pro svůj slovanský původ a podobné historické zkušenosti.

Symbolem slovanských národů a jejich vzájemnosti je lípa. V době národní nesvobody byly podle ní pojmenovány mnohé vlastenecké spolky, ve Ptení se tak stalo v roce 1863. V samostatném státě byly rostlinné motivy lípy umístěny na velkém státním znaku a prezidentské standartě, zlaté lipové větvičky mají na uniformách naši generálové. Lípy vysazovali naši předkové odedávna a vážili si jich pro jejich užitek a vzhled. V roce 1974 bylo ve Ptení osm lip malolistých navrženo mezi chráněné přírodní památky. Stáří stromu, který napravo od silnice k Vícovu rostl ve svahu pod posledním domem, bylo tehdy odhadnuto na 400 roků. Další z nich byla na památku vzniku Československa vysazena v roce 1918 u bernovského mlýna nedaleko dnešní pily. Stejněho stáří je i lípa, která roste po levé straně pomníku padlým uprostřed Ptení, protější strom je o deset let mladší. Pro další pamětní a dnes už památnou lípu bylo v roce 1968 vybráno místo při vchodu do školy na západní straně budovy. Druhý, současně vysazený rozložitý strom, se nachází v centru obce mezi Ptenkou a místní komunikací směrem ke Ptenkému Dvorku.

Při příležitosti 100. výročí vzniku Československa byly ve Ptení podle tradice zasazeny pamětní lípy u kostela a v parku před školou. Naše akce se shodou okolností posunula těsně před Den válečných veteránů. Váleční vysloužilci si vždy 11. listopadu, v den, kdy v roce 1918 skončila 1. světová válka, připomínali památku deseti miliónů padlých. Těla pětiny z nich přeměnila válečná mašinerie na bezejmennou beztvárovou hmotu, jež byla rozseta po bojištích celého světa. Ostatní byli pohřbíváni po tisících do hromadných hrobů, spolubojovníci vedle nepřátel. Na osamělých hrobech jedinců se dodnes vyjímají slova básníka: "Voják Velké války, známý jen Bohu".

Varování, které ani po sto letech nedopadlo na úrodnou půdu.

Ve Ptení 10.11.2018

*Fotografie z počátku 30. let.
Členstvo Jednoty Čs.obce
legionářské ve Stínavě*

Členstvo Jednoty Čs. obce legionářské ve Stínavě.

Sedí zleva: A. Trunda, M. Fajstl, - inž. A. Smékal a St. Tesaf (jako hosté), - V. Trnečka, F. Najbr, R. Bureš; stojí: J. Trunda, F. Trnečka, J. Augustin, K. Dokoupil, F. Sedlák, A. Langr, A. Kučera, A. Rozkošný (jako host).

VOJENSKÝ ÚSTŘEDNÍ ARCHIV

Domin

Záznam vojáka

První hodnost v legiích:	vojín
Poslední hodnost v legiích:	četař
Hodnost rakousko-uherské armády:	vojín
Příjmení:	POSPÍŠIL
Jméno:	Jan
Bydliště:	Měrovice nad Hanou okr. Píseň
Datum narození:	9.5.1890
Místo narození:	Měrovice nad Hanou okr. Píseň
Datum a místo přihlášení do legií:	, Úřa
Datum nářezání do jiné (další) legie:	17.4.1918
Konec v legiích:	14.10.1920
Zkratky armád, a kterých sloužil:	LR
První útvar rakousko-uherské armády:	10. druz. pl.
Poslední útvar rakousko-uherské armády:	10. druz. pl.
První útvar v legiích:	11. pl. 2
Poslední útvar v legiích:	11. pl. 2
Zajetí:	17.11.1914, Vlaschy
Kód:	DM
Prameny:	DM

Ocelní karta legionáře (archivní materiál, z něhož byly čerpány informace do databáze legionářů ze 1. světové války).
Legionářský posádkový spás (archivní materiál, z něhož byly čerpány informace do databáze legionářů ze 1. světové války).

Záznam vojáka - četaře Jana Pospíšila

Četař Jan Pospíšil

Desátník Karel Dokoupil - 21.čs.střeleckého pluku francouzských legií

Desátník Karel Kunčik - 21.čs.střeleckého pluku francouzských legií

Vincenc Trnečka - střelec 3.pluku ruských legií, účastník bitvy u Zborova

Martin Fajstl - střelec, člen centroskladů ruských legií

Antonín Kučera - střelec strážní roty štábu armádního sboru v Rusku

Zpracování minulosti Ptení v období od 1.světové války do prvních let svobodného státu se připravuje.

Zpracoval: Mgr. Jaroslav Frgal

Fotodokumentace: Mgr. Karel Foltin